

Amikor a román hatóságok „megtudták – olvasható Birton István feljegyzésében – hogy egyházi szertartás szerint lesz a temetés”, lefűjták a hivatalos gyászünnepeket, „s az autókat nem engedték be a faluba [...]”. Az akkor még megvolt Magyar Autó-nóm tartomány mellett a brassói titkosrendőrök és állambiztonsági emberek is jelen voltak a temetésen. Bőrkabátos civil örök, szekuritátés biztonsági rendőrök vegyültek a gyászolók közé.

A helybeliek, a környékiek, illendőség szerint járultak a sírhoz. A barátok: Balogh Edgár, Nagy Imre, Kacsó Sándor, Sütő András, Sütő Andrásné, Gálfalvi Zsolt, Kányádi Sándor, Hirsch Judit, Katona Szabó István, Nagy Pál, Nagy Lajos és sokan mások az ország és a Kárpát-medence különböző részeiből búcsúzni jöttek. Nagy Imre festőművész, aki Tamási Áron szívének egyik legkedvesebb portrét készítette az íróról, a sír mellett ezt mondta: „Mindjárt melléd fekszőm Áron!” Legtovább a *Tizenegyek* még élő tagjai és a marosvécsi találkozó házigazdája, Kemény János álltak a sírnál.

„Amikor a koporsót a sírba leengedték, mintegy a síráshoz társultak – írta Sütő András *Tamási Áron rendes feltámadása* című írásában –, fölöttük surroggni kezdtek a cserfák levelei, majd aztán a vastagabb ágak is recsegésbe fogtak, kétségbeesett, töből kiszakadó csapkodásba”. Utóbb azonban, ezt Tamási Gáspár örökölte meg, az égháborút „az isteni gondviselés más irányba vezérelte”; kitisztult az ég, nem esett az eső, s a madarak rázendítettek énekükre.

*

Tamási Áront végakarata szerint, Birton István, a helybeli plébános és Jakab Simon termelőszövetkezeti elnök segítségével nem a temetőben, hanem az akkor még a plébánia kertjéhez tartozó részen, a „nagy út kanyarulatában, a templom háta mögé, arccal kelet felé” temették el, ősei közelében, két cserefa között. Kopjafát állítottak a sírra, névvel, a születés és a halál dátumával. A kopjafára, a kívánsága szerinti sírfeliratot csak huszónhárom évvel később, a romániai rendszerváltás után lehetett felírni. Ma is olvasható ez:

„Törzsében székely volt,
Fia Hunniának.
Hűséges szolgája
Bomlott századának.”

A temetést követő megbeszélésen, melyet dr. Bakk Elekék rendeztek székelyudvarhelyi házukban a messziről érkezett vendégeknek, elhatározták, hogy síremléket állítanak az írónak. A síremlékállítást munkájára dr. Bakk Elekné főorvos asszonyt kérték fel.

A doktornő Szervátiusz Jenőt kérte fel a síremlék megtervezésére és kivitelezésére. A Mester, aki korábban megalkotta az öngyilkosságba kergetett költő, nyelvész és a kolozsvári egyetem egyik vezetőjének, Szabédi Lászlónak és Asztalos István írónak a síremlékét, fiával Szervátiusz Tiborral együtt vállalta el a megbízást.

Sipos Ferenc, Tamási Áron sógora ajánlotta az emlékműhöz a Hargita sándorfalvi részen fekvő, „Úrasztal kövé”-nek nevezett hatalmas kőtömböt.

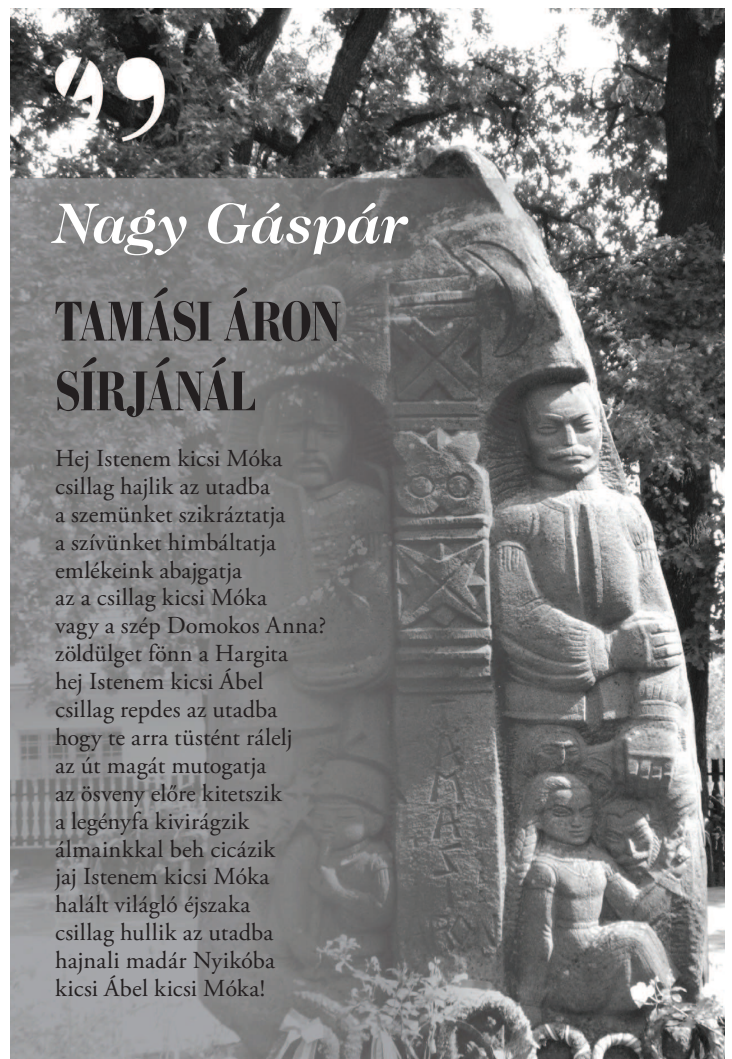
A követ csak három összekapcsolt erdei traktor tudta kimozdítani helyéből. Ivóban, a patak partján rakták trélerre, s onnan tengelyen szállították Farkaslakára. A templomkertben deszkabódét ácsoltak a művészeknek, befedett állvánnyal védték a készülő szobrot.

A szoborba a két Szervátiusz belefaragta az író legjellegzetesebb figuráit. Bal felől, alul az *Ábel a rengetegben* főhőse, Szakállas Ábel látható Bolha kutyával. Az alsó jobb mezőben – olvasható Lőrincz József *Köbe faragott remény* című könyvében – az *Énekes madár* főhőse, Magdó jelenik meg. Ábel háta mögött egy gyermeket vezető nőalak tűnik fel az ókori sumér kultúrára jellemző stílusban. Magdó mögött egy derékon felül meztelen nő és az ördög feltehetően az *Ördögváltozás Csikban* című novellát idézi. A gyermekét vezető anya mögött egy medvével viaskodó férfi látható, a *Hegyi csoda* című novella illusztrációja. A trachit-emlékmű hátoldalát a *Rendes feltámadás* figurái foglalják el. A hátoldal közepére *Szép Domokos Anna*, Tamási Áron egyik ballada-novellájának a hőseit faragták. De itt van a *Tűzet vegyenek!* novella hőséne az ábrázolata, a *Hűséges Mártonka* is.

A szobor, melynek megvalósításához az ekkori román állam Fazakas János magyar nemzetiségű miniszter közbenjárására 120 ezer lejrel járult hozzá, s melynek befejezéséhez farkaslaki, romániai és magyarországi emberek összefogása volt szükséges, 1972-ben készült el.

A Havas azon részén, ahonnan az „Úrasztal kövé”-t elhozták, jó vízű forrás fakadt.

Tamási Áron emlékműve Szervátiusz Jenő és Szervátiusz Tibor alkotása (Fotó: Zsiga Kristóf)

Hej Istenem kicsi Móka
csillag hajlik az utadba
a szemünket szikráztatja
a szívünket himbáltatja
emlékeink abajgatja
az a csillag kicsi Móka
vagy a szép Domokos Anna?
zöldülget fönn a Hargita
hej Istenem kicsi Ábel
csillag repdes az utadba
hogy te arra tüstént rálelj
az út magát mutogatja
az ösveny előre kitetszik
a legényfa kivirágzik
álmainkkal beh cicázik
jaj Istenem kicsi Móka
halált világló éjszaka
csillag hullik az utadba
hajnali madár Nyikóba
kicsi Ábel kicsi Móka!